

MARIESTAD

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Prismaskolan

Läsår 2021/2022

Antagen
Mariestad
2021-10-20

Typ av styrdokument:	Plan
Beslutsinstans:	Rektor Prismaskolan
Datum för antagande:	2021-10-20
Diarienummer:	
Dokumentet gäller för:	Prismaskolan
Giltighetstid:	Lsåret 2021-2022
Tidpunkt för aktualisering:	Hösten 2022
Dokumentansvarig	Rektor Linda Jiveborn

Innehåll

1. Inledning.....	5
1.1. Syfte.....	5
1.2. Ansvar.....	5
2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan.....	6
2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår	6
2.2. Kränkingsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier.....	8
2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier	8
3. Undersök och analysera risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår	11
3.1 Metod/kartläggning	11
3.2 Kränkande behandling.....	11
3.3 Sexuella trakasserier	12
3.4 Diskrimineringsgrunderna och trakasserier.....	12
3.5 Planerade åtgärder för läsåret	15
4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)	17
4.1 Barns/elevs delaktighet.....	17
4.2 Medarbetares delaktighet.....	17
4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet	17
5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling	18
5.1 Rutin vid konflikt mellan barn/elever	18
5.2 Rutin när barn/elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn/elev	19
5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev	20
5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling	21
5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev	21
5.6 När verksamheten diskriminerar barn/elev	21
6. Referenser	22
7. Bilagor	23
7.1 Definitioner.....	23

7.2 Lagstiftning och styrdokument	24
7.3 Anmälningsskyldighet	26

1. Inledning

Som stöd för arbetet mot diskriminering, kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier ska varje förskola/skola utarbeta en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Arbetet med planen inkluderas i det systematiska kvalitetsarbetet. Planen kan ses som en dokumentation av det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet och den ska upprättas årligen för varje verksamhet inom förskolan och skolan.

I planen ska det finnas aktiva åtgärder för de främjande och förebyggande insatserna som bygger på kartläggningar och utvärderingar av tidigare års arbete. Där ska det finnas en beskrivning av vilket arbete som planeras och vilka rutiner som gäller. Planen ska beskriva hur barn/elever, vårdnadshavare och medarbetare medverkar i det främjande och förebyggande arbetet.

Arbetet med de aktiva åtgärderna ska skriftligen dokumenteras. Arbetet med aktiva åtgärder innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att:

1. Undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten
2. Analysera orsaker till upptäckta risker och hinder
3. Vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas
4. Följa upp och utvärdera arbetet enligt 1-3

Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande. Åtgärderna ska tidsplaneras och genomföras så snart som möjligt.

1.1. Syfte

Prismaskolans plan grundar sig på bestämmelser i skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567) och förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling. Enligt dessa lagar ska skolan arbeta främjande och förebyggande för barns/elevs lika rättigheter och möjligheter samt mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Ett steg i arbetet är att varje år ta fram en ny plan för detta arbete. Planen syftar till att säkerställa barns/elevs trygghet, studiero samt deras rättigheter.

1.2. Ansvar

Rektor på Prismaskolan ansvarar för framtagandet av planen på enheten.

2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan.

2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår

Föregående läsårs åtgärder på Prismaskolan	Åtgärd uppfylld Ja/Nej
Tid ägnas i grupperna åt relationsskapande och att följa upp hur elevgruppen formas tillsammans	Ja
Aktiviteter under fritidstid där tid ägnas åt relationsskapande och att följa upp hur elevgruppen formas tillsammans.	Ja
Trivselledaraktiviteter under raster för att under tydlig ledning och guidning ge eleverna meningsfulla rastaktiviteter.	Ja
Alla elever engageras i att ta fram våra ordningsregler och arbeta för att de blir meningsfulla att följa samt förtydligar gemensamma begrepp och förhållningsätt.	Ja
Vuxentäthet och närvaro i mellanrummen genom rast- mat- och busschema. Förstärkning vid start och slut vid åk 4-6-entrén.	Ja
Bygga upp relationer med vårdnadshavare genom täta och enkla kommunikationsvägar samt personliga möten i form av utvecklingssamtal och föräldra-/informationsmöte.	Ja
Informationsspridning till elever och vårdnadshavare om vår verksamhet så att alla berörda känner samhörighet med det vi arbetar med.	Ja
Elevråd, fritidsråd och kostråd.	Ja
Trygghetsvandring för att säkerställa att eleverna känner sig trygga med våra nya skolytor både ute och inne.	Ja
Aktivt arbete med att samtala och lyssna in elevernas tankar kring elevernas digitala arenor	Ja
Överlämningsarbete för att skapa trygga grupper genom överlämningsmöten pedagoger emellan.	Ja, följer planen men övergångar inom huset kan förbättras.

Schemaläggning där faktorer som elevgruppers relationer påverkar schemapositioner framför allt kopplat till raster och luncher.	Ja
Fokus i uppstartsarbete på relationsskapande genomsyrar lärares och fritidspedagogers planeringar. Fortsatt kontinuerligt arbete för att skapa en vi-känsla för hela skolan ”Tillsammans mår vi bra!”	Ja
Trivselenkät som analyseras av socialpedagog och kurator.	Ja
Språkbruket på skolan- fortsätta belysa det som vi vill höra, de positiva orden och gesterna vi gör mot varandra. Uppstart: hur använder vi våra olika modersmål?	Ja, men behöver arbetas vidare med.
Tillgänglig lärmiljö – kompetensutveckling på enheten. Uppföljning av boken ”Autism och Adhd i skolan”.	Ja
Riktade rastvårdsuppdrag och uppdrag i mellanrum samt förflyttningar.	Ja
Säkerställa vuxennärvaro i omklädningsrummet.	Ja, man kan bli bättre.
Skolrestaurang – våra gemensamma riktlinjer fastställs.	Ja
Aktiviteter som möjliggör för alla att kunna vara i våra lokaler	Ja
Riktade matvårds- och bussvårdsuppdrag samt vuxennärvaro vid förflyttningar.	Ja
Gemensam träff för alla vuxna där våra regler och förhållningssätt går igenom så att en samsyn finns, tex diskrimineringsgrunderna.	Ja
Information om t.ex. anmälningsskyldighet, kränkingsärendegång och loggboksskrivande till all personal.	Ja
Ny/tillfällig personal ges samma information- häfte + uppföljande samtal.	Ja, kan utvecklas vidare.
Gemensamma regler, rutiner och riktlinjer finns i skolans digitala system.	Ja, kan utvecklas vidare.
Uppföljning av fastställda regler och rutiner.	Ja
Rektors ansvar i fall då vuxenansvaret och uppsatta regler inte följs av personal.	Ja

2.2. Kränkingsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier

Under året som gått har det gjorts 51 anmälningar angående befarade kränkningar. Många av ärendena (ca 50%) rör fysiska kränkningar. Övriga ärende är av verbal karaktär (31.8%) och några få rör sig om text/bild (4.5%) och sexuella trakasserier (4.5%).

Kränkningshändelserna sker främst under raster, mellanrum och på fritidstid. Trots insatser med rasvärdsscheman och tydliga strukturer vid förflyttningar kan händelser ske när vuxna inte finns lika när som i klassrumssituationen.

2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier

Under året har våra pedagoger inom både skola och fritidshem arbetat målmedvetet med att skapa relationer till våra elever och för att få eleverna att fungera tillsammans i grupp. Våra ordningsregler görs i ett nära samarbete med eleverna där de i grupperna får gå igenom utkastet, komma med förslag på förändringar och dessa tas med till elevrådet där sedan reglerna fastställs. Dessa kommuniceras även ut till vårdnadshavare via InfoMentor.

Vi ser genom våra enkätsvar och vid återkoppling via elevrådet att våra barn är trygga på skolan. Dock har det framkommit att de yngre eleverna kände sig otrygga i omklädningsrum, vilket vi har jobbat förebyggande med genom att dela klassen i tripplar under idrottslektionerna. Eleverna önskar än mer vuxna som är med dem både under raster och vid mellanrum. Våra rastmat- och bussvärdsschema görs kontinuerligt om för att anpassas för förändrade behov.

Föräldraråden som vi brukar ha regelbundet, har utgått under detta läsår på grund av Covid -19. Målet är att under läsår 21/22 få till stånd föräldrarådsmöten via Teams, alternativt under andra former utifrån rådande restriktioner.

Utvecklingssamtalen under det gångna läsåret har skett via Teams, vilket pedagogerna tycker har fungerat bra. Dock har det i vissa fall varit svårt med tidsbokningen, då pedagoger upplevt att vissa vårdnadshavare inte har bokat tid på InfoMentor.

Under detta läsår har vi haft ett digitalt föräldramöte via Teams för den blivande förskoleklassen. I övriga klasser har inga föräldramöten skett, på grund av Covid -19. De digitala formerna för detta behöver vi utveckla till nästa läsår, för att ha alternativa möjligheter att träffa vårdnadshavarna.

Informationsspridning sker via InfoMentor och skolan upplever att vårdnadshavare till viss del inte tar del av det som skrivs där. Här behöver skolan jobba vidare med hur vi kan nå dessa vårdnadshavare.

Under läsåret har vi haft elevråd 4 gånger/termin, kostråd har varit vid ett tillfälle under termin. Fritidshemmet har haft fritidsråd under läsåret avdelningsvis. Det vore bra att lägga elevråd på olika veckodagar och olika tider, för att inte samma lektion ska drabbas varje gång. En av tiderna har legat på måndagar 8:15, vilket har upplevts svårt att komma ihåg. Därför kommer vi fortsättningsvis att ha elevråden kl. 10.15 fördelat på tre olika veckodagar, för att inte heller belasta samma lektioner vid upprepade tillfällen.

Prismaskolans fokus är att skapa goda grupper. Vi jobbar kontinuerligt med våra gemensamma förhållningssätt, bland annat med en gemensam struktur i klassrummen och våra skolgemensamma ordningsregler.

Vi följer kommunens plan för övergångar och ser att den hjälper oss att förbereda oss för nya elevgrupper på ett bra sätt. Överlämningsaktiviteter mellan åk 3-4 har uteblivit vt-21, på grund av Covid -19, då vi inte ska ha blandat elevgrupper. Önskemål från pedagogerna är att det ska läggas in i kalendarier, vi behöver skriva en plan för övergångarna inom Prismaskolan. Överlämningarna mellan förskola och förskoleklass har genomförts via Teams och genom träffar utomhus. Föräldramöte med blivande förskoleklassen genomfördes digitalt, via Teams. Vid överlämningen mellan åk 6-7 finns önskemål om att mottagande mentor på högstadiet också deltar.

Ett relationellt perspektiv finns med vid all vår schemaläggning för att se vilka grupper som med fördel möts under våra mellanrum och vilka vi ska försöka sära på. Även ett tänk kring relationer finns med vid vårt schemaarbete kring rastvärdar och bussvärdar.

Trivselenkäten har gjorts (digitalt i åk 2-6 och via pappersform f-klass-åk 1) och resultatet har sammanställts av socialpedagog, kurator och biträdande rektor och gått igenom i arbetslagens kvalitetsarbete och varit uppe till diskussion i vårt elevråd. Våra elever uttrycker att de trivs och känner att det finns vuxna i deras närhet som de känner sig trygga med. Några grupper upplevde en otrygghet vid omklädningssituationen vilket gjordes att bemanningen här sågs över efter enkätens resultat. Vid förra årets enkätsvar upplevde en del elever otrygghet i omklädningssituationer, vilket gjorde att detta sågs över. Trots förstärkning i omklädningssituationer upplever en del av de yngre eleverna fortfarande en otrygghet. Vi behöver fortsatt planera för en vuxentät omklädningsrumssituation.

Språkbruket upplevs både av elever och pedagoger ha blivit bättre än föregående läsår men vi är ännu inte nöjda med den nivå som är idag. Det som också behöver jobbas med är hur man använder sig av kroppsspråk som en del av språkbruket i sociala sammanhang.

Kompetensutveckling på enheten leds av förstelärarna där vi arbetar med trygghet och studiero för en ökad måluppfyllelse bland eleverna.

Våra stora ytor inbjuder till lek och rörelse, men utmanar oss i att lyckas ha vuxennärvaro på alla positioner. Ett gediget arbete pågår med att ha rastvärdar ute både på riktade uppdrag kring specifika ytor men även i vissa fall riktat mot enskilda grupper/elever för att säkerställa tryggheten på skolan. I utvärdering med elevrådet lyfts att eleverna önskar rastvärdar på nya fotbollsplanen bakom idrottshallen. Detta gör att vi behöver förändra rastvärdskartan och bemanningen inför läsåret 21/22.

Våra Prismaledare har under året genomfört aktiviteter två raster/vecka. De har under året jobbat aktivt med att synliggöra sina aktiviteter via våra informationsskärmar. Tanken med PL-rasterna är att erbjuda aktiviteter för alla barn, ge inspiration för lekar vidare och stärka eleverna i ansvarstagande och i att leda. Vi ser att detta koncept hjälper oss i vårt trygghetskapande arbete på skolan. Eleverna som varit med och hållit i aktiviteter har varit engagerade och gjort ett bra jobb. Tillfällena för PL har lagts på olika tider, så att eleverna som håller i aktiviteterna inte ska missa så mycket av samma lektioner, det har varit frivilligt att delta som ledare och det har upplevts som positivt.

Ett fortsatt arbete har skett med att skapa gemensamma förhållningssätt och regler i våra olika lokaler, allt för att få samspelet att fungera för alla.

Vi har noterat under läsåret 20/21 att det behövs extra förstärkning i åk 2-3's korridor vid skolstart, då eleverna blir kvar där istället för att gå in i basrummet. Socialpedagog har rört sig i denna korridor, för att stötta och hjälpa eleverna in i basrummen på morgonen. Inför kommande läsåret behöver pedagogerna (skola och fritids) se över sin närvaro i kapprummet på morgnarna.

Alla förflyttningar till musik och ateljé sker genom att vuxen hämtar vid basrum och leder eleverna till respektive sal, allt för att skapa trygga förflyttningar. Vi ser att detta skapar trygghet och gör att dessa förflyttningar inte ger så stora utrymmen för till exempel kränkningar och bråk vilket annars kan vara fallet.

Vårt rastvärdsschema har riktade uppdrag när det gäller positioner och i vissa fall uppdrag riktat mot enskild grupp eller individ.

Trygghetsvandringar har genomförts under året utifrån en mall där inomhus- och utomhusmiljö samt gång- och cykelvägarna kring skolan studeras. På höstterminen vandrar alla grupper under skoltid och under våren går fritidshemmen vandring för att säkerställa att våra miljöer upplevs som trygga.

Vid uppstarten av läsåret och vid gemensamma arbetsplatsträffar läggs en gemensam grund när det gäller t.ex. ordningsregler, förhållningssätt vid rastvärdsskap och övergångar mellan skola och fritidshemsverksamhet. Vi ser ett utvecklingsarbete i att få med alla professioner under dessa träffar och att fånga upp nyanställda/tillfällig personal på ett än bättre sätt och kommer därför att se över vår rutin för Introduktion av nyanställd personal. All information har lämnats ut i skriftlig form till nya anställda och alla våra rutiner och riktlinjer finns samlade på vår digitala server.

3. Undersök och analysera risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår

3.1 Metod/kartläggning

Våra risker och analyser ovan bygger på de enkäter våra elever och vårdnadshavare svarar på, t.ex. trivselenkäten samt elevrådets/fritidsrådets analys i slutet av läsåret och trygghetsvandringarna som genomförs på skolan. Synpunkter tas också tillvara vid samtal, som till exempel regelbundna utvecklingssamtal men också i löpande dialog med vårdnadshavare. Elevhälsopersonal har gjort observationer och kartläggningar av undervisningsmoment och rastsituationer som också är en grund för vår kartläggning och analys. Diskussioner i personalgruppen och riktade frågeställningar till arbetslag är även det en viktig metod för att få syn på risker och hinder.

3.2 Kränkande behandling

Risker och hinder för kränkande behandling	Analys av de orsaker till de risker och hinder för kränkande behandling som upptäcks
<p>Många elever som möts och förflyttar sig tillsammans på friare ytor, som exempelvis korridorer eller ytor på skolgården där vuxna inte alltid finns lika nära.</p>	<p>I våra analyser ser vi att de fall vi haft främst sker under de mer fria aktiviteterna under skolvardagen, såsom raster och fritidstid, där vuxennärvaron inte finns lika tydlig. Genom ett tydligt arbete med att vuxna är på plats där de friare aktiviteterna sker kan många situationer avväjas innan en kränkande handling sker men ibland går det för fort eller bakom ryggen på vuxna för att kunna avväjas. Under läsåret 20/21 har vi fortsatt att stärka upp med en extra resurs i vissa grupper i omklädningsrum, vilket har gett ett bra resultat och något vi kommer fortsätta med under nästa läsår. Under läsåret 20/21 har vissa klasser haft idrott och hälsa i tripplar vilket har lett till mindre konflikter/kränkningar bland eleverna innan, under och efter idrotten samt att</p>

	idrottshall/omklädningsrum inte nämndes som otrygga platser i trygghetsvandringen.
En vuxen kan kränka en elev eller en kollega.	I trängda eller stressade situationer kan en vuxen kränka en elev eller kollega, men under det gångna läsåret har vi inte haft någon kränkning kopplat till detta.
Sociala medier – nya former av samspel, fritidshändelser följer med till skolan.	Vi ser fortfarande att sociala medier är en bidragande arena för kränkningar. Dessa har skett utanför skoltid, men får i vissa fall tas om hand om och utredas av skolan.

3.3 Sexuella trakasserier

Risker och hinder för sexuella trakasserier	Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks
Anspelningar eller rena trakasserier av sexuell art kan ske till exempel i omklädningsrum eller mer stängda utrymmen	Under läsåret 20/21 har vi haft ett kränkningsärende som rör sexuella trakasserier. Händelsen har skett på fritiden, men även vid rastaktivitet på skolan. Vi ser att vi behöver vara fortsatt vaksamma på språkbruk och aktiviteter som rör detta område.

3.4 Diskrimineringsgrunderna och trakasserier

Risker och hinder för diskriminering och trakasserier	Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks
<p><i>Kön</i></p> <p>1, Upplevda skillnader i förhållningssätt beroende på kön</p> <p>2, Upplevda skillnader i undervisningens utformning beroende på kön</p> <p>3, Upplevda skillnader i bedömningar och betygsättningar beroende på kön</p> <p>4, Uppdelningar under lektionsmoment eller fritidsaktiviteter</p>	<p>1-4, Det har inte framkommit några fall där elev känner sig diskriminerad på grund av sitt kön. En medvetenhet kring detta är viktigt att ha för alla i sitt agerande och att t.ex. bedömningar görs utifrån ett könsneutralt perspektiv.</p>

<p><i>Könsöverskridande identitet eller uttryck</i></p> <p>Könsöverskridande identitetsutövande kan försvåras i till exempel omklädningsrumssituationer, toaletter och olika lektionsmoment.</p>	<p>Då våra elever har låg ålder har dessa frågor inte varit i vårt blickfång, men om det lyfts ser vi att det redan idag finns möjlighet att byta om och duscha i eget rum.</p>
<p><i>Etnisk tillhörighet</i></p> <p>1, Verbala uttryck från andra elever angående etniskt ursprung.</p> <p>2, Genom att prata ett annat modersmål kan andra elever känna sig utanför.</p> <p>3, Alla våra elever kan inte få studiehandledning på sitt modersmål trots att behov kan finnas.</p> <p>Svårighet i att alla möten kan tolkas på plats eller via telefon då tolkar på vissa språk är mycket svåra att få tag i.</p>	<p>1, På skolan använder elever ibland uttryck angående etniskt ursprung i negativ bemärkelse. Det är viktigt att bemöta och från vuxenhåll stoppa ett sådant språkbruk då detta kan upplevas stötande eller kränkande.</p> <p>2, Vi ser positivt till att eleverna utvecklar många språk och att finnas i språkliga miljöer men ett annat samtalsspråk i sociala samspelesituationer kan också utesluta andra elever eller vuxna på ett icke önskvärt sätt.</p> <p>3, Att tillgången till studiehandledare och tolkar inte alltid överensstämmer med våra behov är inget unikt för Prismaskolan. För vissa språk finns bara en tolk i hela regionen och det gör att möten måste bokas lång tid i förväg. Vid akuta situationer kan det då vara svårt att få tillgång till tolkar.</p>
<p><i>Religion eller annan trosuppfattning</i></p> <p>1, Religiösa aktiviteter som till exempel faste-perioder eller bön kan vara svåra att fullt ut genomföra utifrån skolans organisation och schemaläggning</p> <p>2, Verbala uttryck från andra elever angående religiös övertygelse</p>	<p>1, Under senare år har vi på skolan haft elever som har valt att fasta under Ramadan. Då våra skolaktiviteter inte anpassas för denna period kan det vara svårt att t.ex. förena fasta och friidrottsdag eller annan fysisk aktivitet under varma dagar. Detta kan göra att det för den enskilde är svårt att utföra dessa aktiviteter.</p> <p>2, På skolan använder elever ibland uttryck angående religiös övertygelse i</p>

	<p>negativ bemärkelse. Det är viktigt att bemöta och från vuxenhåll stoppa ett sådant språkbruk då detta kan upplevas stötande eller kränkande.</p>
<p><i>Funktionsnedsättning</i></p> <p>1, Skolans undervisningslokaler gör det svårt för vissa grupper att inkluderas.</p> <p>2, Skolans undervisning är inte tillrättalagd för att möta alla elevers behov.</p> <p>3, Medverkan i undervisningsmoment på annan plats möjliggörs inte på grund av otillgänglig miljö eller fortskaffningsmedel.</p>	<p>1, Våra lokaler är anpassade i hög grad till olika funktionsvariationer men vi ser att den öppna planlösningen i navet kan vara svår när det gäller t.ex. ljudnivåer vid en hörselnedsättning eller vid neuropsykiatriska funktionsvariationer.</p> <p>2, När det gäller att möta alla elever i undervisningen har vår skola kommit långt, men ser att vi ett utvecklingsbehov kring förhållningssätt och inkludering när det kommer till elever med neuropsykiatriska funktionsvariationer.</p> <p>3, Vid till exempel utflykter kan det vara svårt att hitta rätt anpassningar för att elever till exempel med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar helt kan vara delaktiga i alla moment.</p>
<p><i>Sexuell läggning</i></p> <p>1, Kommentarer och språkbruk som nedvärderar eller på annat sätt lägger en norm för sexuell läggning.</p> <p>2, Stereotypa bilder kring sexuell läggning i undervisningen eller läromedel kan förekomma.</p> <p>3, Osäkerhet från vuxenvärlden att möta elevers funderingar och tankar i frågor kring sexuell läggning.</p>	<p>1, Våra elever är unga men dessa frågor kan ändå vara aktuella för eleverna. Vad gäller språkbruk ser vi att många elever använder nedvärderande ord vars innebörd de inte förstår och här behöver vuxna markera olämpligheten i att använda orden och beroende på ålder/situation förklara varför.</p> <p>2, Vi ser på Prismaskolan en fortsatt kulturkrock med olika syn och acceptansnivå för sexuell läggning. Detta är något vi behöver jobba vidare med, t.ex. under den kommundemensamma vecka 6 med rubriken ”Sex vecka sex”. Trots att våra läromedel är uppdaterade är frågor kring</p>

	<p>t.ex. HBTQ inte lyfta i större utsträckning i material för våra elevers åldrar.</p> <p>3, Osäkerhet hos vuxna hur man ska bemöta elevers frågor eller tankar kring ämnet kan finnas. Här kan kurator finnas med och stötta både vuxna och barn.</p>
<p><i>Ålder</i></p> <p>Uppdelning av utemiljö beroende på ålder under vissa rastpass.</p>	<p>Vår uppdelning under rasterna kring vår utemiljö handlar om att skapa trygghet för våra yngre elever men kan innebära att någon äldre elev känner sig utestängd från dessa lekområden på ett negativt sätt.</p> <p>De raster vi har haft elever ute i olika åldrar, har vi kunnat se att yngre elever väljer bort aktiviteter då äldre elever är där. Vi ser att vikten av vuxenstöd är stort här och vi har ett rastvärdsschema för att minimera att dessa situationer ska uppstå. Vi ser eventuellt behov av ett schema för varje årskurs för olika aktiviteter på rasterna.</p>

3.5 Planerade åtgärder för läsåret

Åtgärderna är överförda och tidsplanerade i enhetens kvalitetsverktyg för att fortlöpande genomföras. För definition av begreppen främjande och förebyggande, se bilaga 1.

Planerade främjande åtgärder på Prismaskolan	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Hur?	Ansvarig
Prismaledaraktiviteter under raster.	Genomförs under hela läsåret minst en gång i veckan.	Under tydlig ledning och guidning ge eleverna meningsfulla rastaktiviteter.	Prismaledare, fritidspedagoger
Gemensamma ordningsregler.	Efter klassråd och elevråd i september.	Alla elever engageras i att ta fram våra ordningsregler och arbeta för att de blir	Elever, mentorer, arbetslag,

		meningsfulla nog att följa samt förtydligar gemensamma begrepp och förhållningsätt.	biträdande rektor, rektor
Vuxentäthet och närvaro under raster, i korridorer och andra öppna ytor.	Schema följs och utvärderas kontinuerligt under hela läsåret.	Genom rast-, mat- och busschema. Förstärkning vid start och slut vid åk 4-6-entrén. Förstärkning i åk 2-3 korridor vid skolstart. EHT förstärker i korridorer och klassrum för att trygga upp vid terminsstart.	All personal
Planerade förebyggande åtgärder på Prismaskolan	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Hur?	Ansvarig
Språkbruket på skolan.	Kontinuerligt under läsåret.	Belysa det som vi vill höra, de positiva orden och gesterna vi gör mot varandra. Språkbruk är något som tas upp i klasserna kontinuerligt samt i samband med att kränkningssärenden utreds.	Alla
Arbetet kring trygghet och studiero på enheten.	Kontinuerligt under läsåret 21/22. Mäts genom frågan om studiero i elevenkäten.	Genom gemensamma regelbundna träffar på enheten under ledning av förstelärare.	Alla
Rastvärdsschema för personal på skolan.	Under hela läsåret, med återkommande uppföljningar.	Riktade rast-, mat- och bussvärdsuppdrag och uppdrag i korridorer, vid förflyttningar samt vuxennärhet vid omklädningsrummen.	Rektor, biträdande rektor och socialpedagog
Regler och förhållningssätt.	Uppstarten i augusti och kontinuerligt arbete.	Gemensam träff för all personal där våra regler och förhållningssätt går igenom så att en samsyn finns, till exempel om diskrimineringsgrunderna.	Rektor, arbetslag

Information till all personal.	Uppstarten i augusti och kontinuerligt arbete.	Vid APT informeras all personal om t.ex. anmälningsskyldighet, kränkingsärendegång, loggboksskrivande samt frånvarotrappan.	Rektor, EHT
Plan för övergångar mellan årskurser inom Prismaskolan.	Vårterminen, innan skolavslutning	Plan skrivs och går igenom med personal vid APT, uppstart jan	Rektor, EHT

4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)

4.1 Elevers delaktighet

Elevrådet utvärderar i juni arbetet som varit under året och ringar in fortsatta fokusområden tillsammans med biträdande rektor och socialpedagog. Ny plan lyfts i klasserna under sep/okt (olika beroende på ålder) för att se om områdena motsvarar de tankar eleverna har.

4.2 Medarbetares delaktighet

Personalen utvärderar planen under vårterminens slut och ser vilka områden som ska fortsatt vara i fokus för vårt arbete. Rektor tillsammans med biträdande rektor, socialpedagog och kurator upprättar en ny plan utifrån synpunkterna. Den nya planen diskuteras och det ges utrymmen för synpunkter innan planen fastställs av rektor.

4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet

Vårdnadshavare har möjlighet att framföra synpunkter på vårt pågående arbete löpande i olika sammanhang (t.ex. vid utvecklingssamtal eller andra samtal med personal.) Den nya planen presenteras för vårdnadshavarna via Infomentor hub i oktober. Vår målsättning är att planen ska utvärderas i Prismaskolans föräldraråd, som tidigare har skett.

5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling

Rektor är ytterst ansvarig för arbetet med att alla elever trivs och har en bra skolvardag. Biträdande rektor bistår rektor i arbetet med att upprätta plan, organisera för kartläggningar och analysarbete. Alla vuxna i verksamheten är skyldiga att agera enligt skollagen om vi ser något barn som far illa eller kränks. Vi följer nedanstående rutiner vid konflikt eller befarad kränkning/diskriminering.

5.1 Rutin vid konflikt mellan barn/elever

Upptäckt/information av/ om konflikt

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Ingrip om behövt.	All personal
2.	Meddela barnens/elevens mentorer.	Den personal som ingripit eller eventuellt fått information om konflikt
3.	Samtal med berörda barn/elever	Mentor/pedagog
4.	Bestäm tid för uppföljning (ca en vecka senare).	Mentor/pedagog
5.	Dokumentera händelsen	Mentor/pedagog
6.	Kontakta vårdnadshavare till berörda barn/elever. Berätta om händelsen och hur förskolan/skolan/fritidshemmet hanterat det samt dokumentera samtalet.	Mentor/pedagog

5.2 Rutin när barn/elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn/elev

Upptäckt/ information om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Anmäl kränkning/trakasserier/sexuella trakasserier till rektor via länk på Navet ”Anmäl kränkning barn och elev”	All personal
2.	Informerar berörda barns/elevs pedagoger/mentorer.	All personal
3.	Informera berörda barns/elevs vårdnadshavare om att en anmälan gjorts och att förskolan/skolan kommer att utreda kränkningen/trakasserier/sexuella trakasserier	Pedagog/mentor
4.	Utredning påbörjas	Rektor
5.	Barnen/Eleverna hålls under uppsikt under utredningstiden.	Pedagog/mentor/arbetslag
6.	Samtal med berörda barn/elever om kränkningen/trakasserier/sexuella trakasserier (utifrån mognad)	Pedagog/mentor
7.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredning är klar.	Rektor
8.	Samtal med berörda barn/elevs vårdnadshavare om utredningen och om åtgärder/insatser.	Rektor
9.	Uppföljning av åtgärder/insatser.	Rektor
10.	Om kränkning/trakasserier/sexuella trakasserier upphör avslutas ärendet.	Rektor
11.	Om kränkningen/trakasserier/sexuella	Rektor

	trakasserierna inte upphör intensifieras åtgärder/insatser och eventuell tas hjälp av andra professioner eller externa myndigheter.	
--	---	--

5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev

Upptäckt/ information av/ om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Barn/elev/personal meddelar rektor eller annan personal att elev blir kränkt, diskriminerad, trakasserad eller sexuellt trakasserad.	All personal
2.	Informera berörd vårdnadshavare om kränkningen/diskrimineringen/trakasserier/sexuella trakasserier och dokumentera samtalet.	Rektor
3.	Utredning påbörjas	Rektor
4.	Samtal med berört barn (utifrån mognad) /elev och personal om kränkningen/diskrimineringen/trakasserier/sexuella trakasserier	Rektor
5.	Fackliga företrädare och skyddsombud informeras.	Rektor
6.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredningen är klar.	Rektor
7.	Uppföljning av åtgärder/insatser	Rektor
8.	Om kränkning, diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier upphör avslutas ärendet.	Rektor
9.	Om kränkning, diskriminering/trakasserier/sexuella	Rektor

	trakasserierna inte upphör kontaktas respektive avdelningschef.	
--	---	--

5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling

Upptäckt/information av/ om diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.

Scenario	Åtgärd
A. Elev utsätter annan elev för trakasserier/sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera mentor
B. Personal utsätter barn/elev för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera rektor
C. Verksamheten ¹ utsätter barn/elev för diskriminering.	Informera rektor
D. Rektor utsätter barn/elev för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera grundskolechef

5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev

Informera grundskolechef

5.6 När verksamheten² diskriminerar barn/elev

Informera rektor eller grundskolechef.

För information kan även elev och vårdnadshavare vända sig till Barn- och elevombudsmannen www.skolinpektionen.se/BEO vid åsikter om utbildningen.

^{1,2} Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

^{2,2} Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

6. Referenser

- Diskrimineringslagen (2008:567)
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i förskolan
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i skolan
- FN:s barnkonvention
- Skollagen (2010:800)
- Skolverkets allmänna råd – Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling
- Socialtjänstlagen (2001:453)

7. Bilagor

7.1 Definitioner

Bristande tillgänglighet

När en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäliga utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till:

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde
- andra omständigheter av betydelse

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan/skolan behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridandet identitet/uttryck eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. Diskrimineringen kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.

Främjande

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.

Förebyggande

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten. Riskerna kan kartläggas på olika sätt. Förebyggande åtgärder ska motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan det indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är uppträdande som kränker ett barn/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund för trakasserier. Det kan till exempel handla om att ett barn/elev blir retad för sitt utseende. Ett barn/elev kan bli utsatt för kränkande behandling av personal som av andra barn/elever.

Kränkande behandling kan vara:

- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, ignorering, nonchalering)
- texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, foton, meddelanden på sociala medier)

Repressalier

Personal får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av elev eller vårdnadshavare har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Trakasserier och sexuella trakasserier

Trakasserier är uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet/uttryck eller ålder. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar med koppling till diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara av någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

Trakasserier och sexuella trakasserier är ett beteende som är oönskat. Det är den som är utsatt för trakasserier som avgör vad som är oönskat eller kränkande. Enligt lagen måste den som trakasserar förstå hur agerandet upplevs för att det ska bli fråga om trakasserier eller sexuella trakasserier. Det är därför viktigt att den som är trakasserad klargör för den som trakasserar att beteendet är obehagligt och ovälkommet. I vissa situationer kan kränkningen vara så tydlig att inga påpekande krävs från den som känner sig trakasserad.

Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad. Ett barn/elev kan bli utsatt för trakasserier av personal som av andra barn/elever.

7.2 Lagstiftning och styrdokument

Skolväsendet vilar på demokratins grund

Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att eleverna ska inhämta och utveckla kunskaper och värden.

Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar

på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för miljön.

Arbetsmiljölagen (AML)

AML, gäller även för barn/elever. Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Enligt AML ansvarar förskolechef/rektorer för att det finns förutsättningar för att skapa en god arbetsmiljö som lever upp till bestämmelserna i AML.

Brottsbalken

Enligt brottsbalken är handlingar som kan betecknas som misshandel, ofredande och olaga tvång straffbara. Förskolechef/rektorer ska handlägga ärendet enligt riktlinjer mot hot om våld.

FN:s barnkonvention

Barnkonventionen har sitt ursprung i principen om den inneboende värdigheten hos alla människor och deras obestridliga rättigheter. Barnkonventionen bygger på perspektivet att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet.

Artiklar inom området; artikel 2, 12, 19, 28 samt 36.

Förbud mot diskriminering och kränkande behandling

Diskrimineringslagen ska motverka diskriminering på grund av:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling. (Skollagen 6 kap. 9 §)

Socialtjänstlagen

Enligt 14 kap 1 §, är både skolmyndigheten och alla anställda inom förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola skyldiga att ”genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd”.

Värdegrunden

Uttrycker det etiska förhållningssätt som ska präglade verksamheten. Skolan ska främja förståelsen för andra människor och förmågan till inlevelse. Ingen ska utsättas för kränkande behandling. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (Skollagen 5 kap. 3 §)

7.3 Anmälningsskyldighet

Vid trakasserier och kränkande behandling

Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All personal har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där ett barn/elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling

Till socialtjänsten

Anmälningsskyldiga är all personal inom verksamheten och den omfattar sådant pedagoger och annan personal får kännedom om i sin yrkesutövning och som föranleder oro över ett barns/elevs situation.

Anmälningsskyldigheten regleras i kap. 14, 1 § socialtjänstlagen och det finns en hänvisning till denna bestämmelse i skollagen kap 29, 13 §.

Syftet med anmälningsskyldigheten är att socialtjänsten på ett så tidigt stadium som möjligt ska få kännedom om barn och ungdomar som behöver hjälp. Skyldigheten omfattar barn under 18 år och avser missförhållanden som antingen är kopplade till barnets/elevens hemmiljö eller dess eget beteende. Det kan handla om misstanke om övergrepp, vanvård eller brister i omsorgen i hemmet eller att barnet/eleven uppvisar ett riskbeteende.

Du hittar anmälningsblanketten till socialtjänsten på kommunens medarbetarportal Navet under Service och i arbetet/Arbetsrutiner och checklistor/Sektor utbildning/Elevhälsa.